

Inka Hopsu vihr ym.

## Toimenpidealoite turvapaikanhakijoiden vastaanottolain muuttamisesta

### Eduskunnalle

Maahanmuuttovirasto ilmoitti tammikuun 5. päivänä Espoon Nihtisillassa sijaitsevan vastaanottokeskuksen toiminnan päättämisestä 30.6. mennessä. Nihtisillan vastaanottokeskus on poikkeuksellisen suuri yksikkö (450 paikkaa), joten kyseessä on merkittävä Maahanmuuttoviraston itsenäisesti tekemä päätös, joka vaikuttaa satojen ihmisten elämään Suomessa. Turvapaikanhakijoiden siirrot toisiin vastaanottokeskuksiin ovat alkaneet huhtikuun aikana.

Maahanmuuttoviraston tekemän päätöksen taustat liittyvät yleisen turvapaikkatilanteen kehittymiseen. Turvapaikkahakemusten määrä on laskenut radikaalisti sitten vuosien 2015 ja 2016. Migrin tietojen mukaan tammi—marraskuussa 2020 jätettiin noin 1 150 ensimmäistä turvapaikkahakemusta. Vastaanottojärjestelmässä on nyt kirjoilla noin 6 500 turvapaikanhakijaa, joista noin 3 300 asuu eri vastaanottokeskuksissa. Hakemusten määrän vähentyminen on siis vaikuttanut myös Migrin päätökseen lopettaa Nihtisillan vastaanottokeskuksen toiminta ja näin vähentää majoittamiseen liittyviä kuluja.

Nihtisillan vastaanottokeskuksen toiminnan lopettaminen on kuitenkin lyhytnäköinen ja monen kohdalla epäinhimillinen päätös. Useat vastaanottokeskukseen sijoitetut turvapaikanhakijat ovat asuneet Suomessa jo vuosia, jopa viisi—kuusi vuotta. Osa asukkaista on ollut työelämässä jo pitkään, toiset ovat saaneet opiskelupaikan. Siirrot uusiin asumisyksiköihin, jotka voivat sijaita useiden satojen kilometrien päässä, katkaisevat pahimmillaan työsuhteet ja syntyneet ihmissuhteet sekä pakottavat keskeyttämään opintojen jatkamisen. Lapsiperheiden kohdalla lasten kouluihin tulee vaihdoksia, jotka eivät yleensä helpota koulupolkua. Mikäli yksilöllä on käynnissä työperusteinen oleskelulupahakemus, vesittyy se samalla. Asukkailla olisi teoriassa mahdollisuus haakeutua yksityismajoituksen piiriin, mutta ilman oleskelulupaa ja henkilötunnusta on käytännössä mahdotonta vuokrata asuntoa Suomesta. Nihtisillan tapauksen osalta turvapaikanhakijoiden mahdollisuudet jäädä pääkaupunkiseudulle rajoittuvatkin asukkaiden mahdollisuuksiin löytää majoitus ystävien tai tuttavien luota.

Vaikka vastaanottokeskukset on lähtökohtaisesti tarkoitettu tilapäisiksi majoitusratkaisuksiksi, on tärkeää tunnistaa ja tiedostaa, että kyseiset asumisyksiköt ovat tosiasiallisesti toimineet satojen ihmisten koteina jo useiden vuosien ajan pitkittyneiden turvapaikkaprosessien takia. Vaikka keskuksen lakkauttaminen on ollut tiedossa usean kuukauden ajan, tulevat siirtopäätökset vain kahden viikon varoajalla eivätkä jätä hyvää mahdollisuutta irtisanoa työsuhdetta asiallisesti. Siirtojärjestys ei myöskään huomioi esimerkiksi perusopetuksen tai muiden opintojen lukukauden lop-

## Toimenpidealoite TPA 49/2021 vp

puun saattamista, mikä monella vaatisi oleskelua pääkaupunkiseudulla kesäkuun ensimmäiselle viikolle saakka. Siirtoprosessi katkaisee turvapaikanhakijoiden kotoutumisen, tekee tyhjäksi satojen ihmisten monen vuoden työn ja on monin tavoin mielivaltainen.

Hallitusohjelmassa on kirjaus: "Hallitus kehittää lainsäädäntöä ja soveltamiskäytäntöä sen edistämiseksi, että työllistyneet kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet voivat nykyistä joustavammin saada oleskeluluvan työn perusteella." Nihtisillan vastaanottokeskuksen toiminnan lopettaminen on räikeässä ristiriidassa työntekijätarpeemme ja asetettujen työllisyystavoitteiden kanssa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin muuttaakseen turvapaikanhakijoiden vastaanottolakia siten, että se velvoittaa ottamaan paremmin huomioon turvapaikanhakijan siteet, kuten työn, opiskelun ja perhesuhteet paikkakunnalle, ja mahdollisuuksien mukaan etsimään uuden majoituspaikan siten, että nämä siteet eivät katkea.*

Helsingissä 26.5.2021

Inka Hopsu vihr  
Outi Alanko-Kahiluoto vihr  
Satu Hassi vihr  
Eva Biaudet r  
Veronika Honkasalo vas  
Tiina Elo vihr